

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

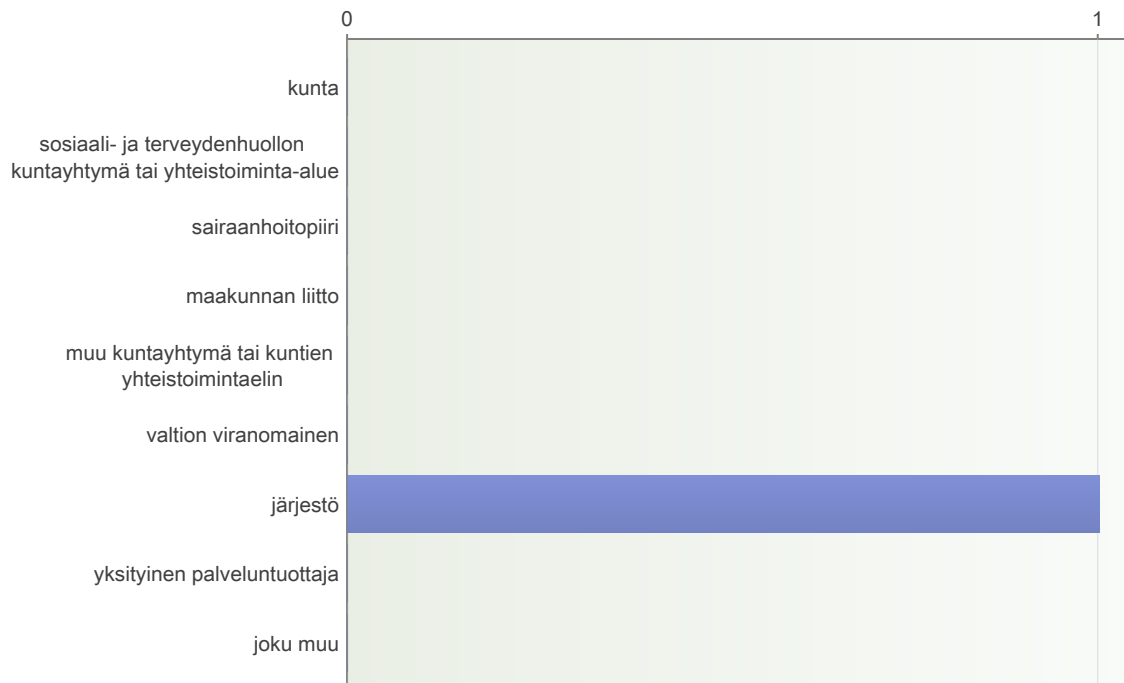
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Fysioterapeutit - Finlands Fysioterapeuter ry	Katri Partanen	Rautatieläisenkatu 6B, 00520 Helsinki, toimisto@suomenfysioterapeutit.fi, 0207 199 590		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyssä muodossa palvelujärjestelmä on sekava ja vaikeaselkoinen. Tavoite väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta ei toteudu näin monimutkaisen järjestelmän kautta. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen tulee panostaa laaja-alaisen primääriprevention kautta, jotta saadaan todellisia vaikutuksia väestötasolla elintapojen ja -olosuhteiden muutoksen kautta. Keskeisiä eroja terveydessä ja hyvinvoinnissa aiheuttavat sosioekonomiset tekijät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja resurssointia sekä kunnissa että maakunnissa. Valtakunnallisen yhdenvertaisen saatavuuden tavoite ei välttämättä myöskään toteudu maakuntien suuren määrän vuoksi. Maakunnilla on huomattavasti valtaa päättää sellaisista asioista, jotka vaikuttavat palvelujärjestelmän rakenteeseen ja käytännön toteuttamiseen. Valtakunnallisesti saattaa tulla hyvinkin erilaisia palvelujen järjestämistapoja. Asiakkaalta itseltään vaaditaan paljon ymmärrystä osata valita tarkoituksenmukaisesti sote-keskus ja ymmärtää mitkä kaikki palvelut sen on mahdollista tarjota. Asiakkaan kyvyt vertailla palveluja saattavat olla heikot ja kunnallinen vertailu vaatii asiaan perehtymistä.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

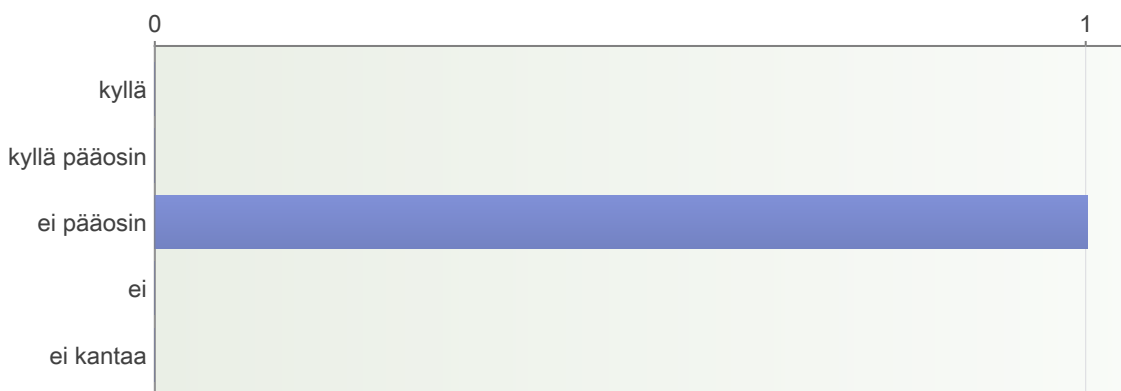
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pelkästään valinnanmahdollisuudella ei vaikuteta tarkoituksenmukaisuuteen. Valitsemisen mahdollisuus ei takaa palvelujen todellista laatua. Keskeisiä kysymyksiä ovat: Mitä on laatu terveydenhuollossa ja miten sitä mitataan? Palveluntuottajille asettavat laatukriteerit ovat keskeinen tekijä vertailtavuuden kannalta. Markkinatalouden mahdollisesti tuottama ns. laatuharha voi väärentää kokonaiskuvan hahmottamista ja suunnata asiakkaan valintaa väärin tai epäolennaisten tekijöiden perusteella. Palvelurakenteen muodostuminen käytännössä tuottaa asiakkaalle ensisijaiset mahdollisuudet valita jostakin jotakin. Jos asiakas itse ei käsitä mitä hän valitsee, niin silloin ei ole kyse tarkoituksenmukaisesta vaikutusmahdollisuudesta. Palveluntuottajilla on edelleen valta ja vastuu, siitä miten palvelut toteutetaan käytännössä. Asiakkaan tosiallisen palvelutarpeen tulee ohjata palvelujen sisältöä. Jos palveluntuottajan resurssit ovat liian niukat, asiakkaan palvelutarve ei täyty.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas tarvitsee valinnan teossa riittävän määrän helpposelkoista, neutraalia ja relevanttia tietoa. Tällä hetkellä ei ole olemassa sopivaa työkalua tai järjestelmää valinnan tekemiseen. Palvelujärjestelmä vaikuttaa sekavalta ja vaikeasti hahmotettavalta. Kysymykseksi nouseekin, ymmärtääkö asiakas itse mitä valitsee ja kuinka hän pystyy vertailemaan palveluita tasapuolisesti.
Julkinen ja yksityinen sektori eivät ole samalla viivalla tällä hetkellä, niitä ei pitäisi verrata suoraan toisiinsa nykytilanteen mukaan. Eri tahojen markkinointi saattaa harhauttaa asiakasta. Asiakkaan kannalta keskeisiä asioita tarpeenmukaisen hoidon ja terapian saamiseksi ovat palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus. Palveluohjauksessa asiakkaan valinnanvapauden tosiallisen toteutumisen takaaminen on haasteellista. Palveluohjaajalla on keskeinen rooli auttaessaan asiakkaan valintaa palveluntuottajasta, erityisesti kun asiakkaan kyky itsenäiseen valintaan on heikentynyt.
Fysioterapian erityisosaamista vaativissa palveluissa osaamisen kehittymisen huomioiminen hinnoittelussa ei ilmene tässä esityksessä. Jos hinnoittelu on kaikille sama samasta palvelusta, niin haasteena on se, mitä tapahtuu ajan myötä palvelun laadulle. Palveluntuottajalla ei ole varaa ja motivaatiota hankkia erityisosaamista, jos korvaus on liian alhainen. Esimerkiksi Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntoutuspalvelujen palvelusetelin hinta on niin alhainen, että kaikki ja erityisesti kokeneemmat erityisosaajat eivät pysty tuottamaan asetetulla hinnalla palveluja. Erityisosaamisen hankkiminen vaatii lisä- ja täydennyskoulutusta, joka vaatii palveluntuottajalta panostusta ajallisesti ja rahallisesti.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

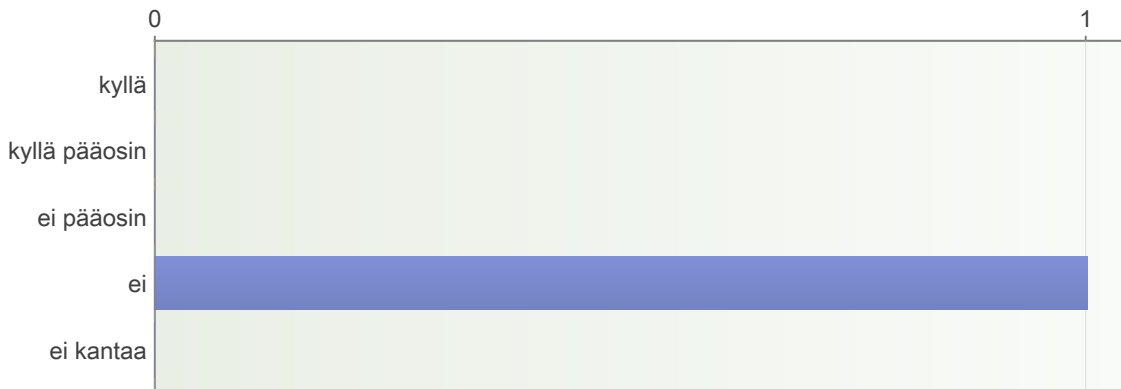
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Osittain kyllä, koska palvelut on maakunnissa integroitava siten, että ne muodostavat yhtenevän kokonaisuuden asiakkaan näkökulmasta mm. palveluketjut ja -kokonaisuudet asiakassuunnitelman mukaisesti. Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti antavat mahdollisuuden tarpeen mukaisiin yhteensovittuihin palveluihin. Mutta siinä onnistuminen vaatii eri palveluntuottajien osalta suurta ajattelutavan ja käytännön tekemisen muutosta. Miten tämä istuu markkinatalouden malliin, jossa kilpaillaan asiakkaista? Palvelujärjestelmään tulee muodostumaan monia rajapintoja eri palveluntuottajien välillä, haasteena on yhteistyön tekeminen ja tiedon kulku. Pelkästään Kanta-palvelujen kautta tehtävä tiedonsiirto ei riitä. Epäselväksi jää se, miten mahdollistetaan yhteistyön tekeminen käytännössä. Esimerkiksi nykyisin Kelan haastavaan kuntoutukseen liittyen on jo pitkään käyty keskustelua eri tahojen yhteistyöpalaverien määrästä, korvattavuudesta ja käytännön toteutuksesta. Monituottajamallissa tulee huomioida, miten yhteistyön tekeminen esimerkiksi yhteistyöpalaverien osalta määritetään ja mahdollisesti korvataan.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

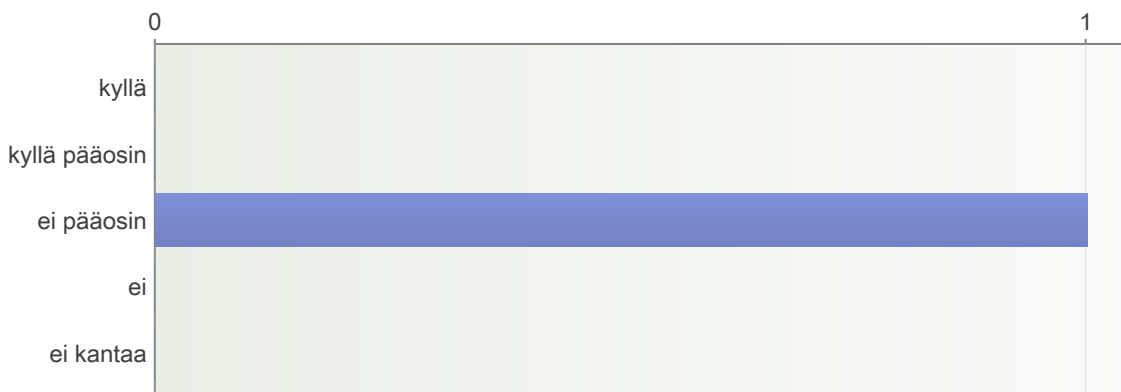
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Velvoite tehdä yhteistyötä ei turvaa integraatiota. Palvelujen integraatio tulee olemaan keskeinen ja suuri haaste, johon tulee todella keskittää voimavaroja.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

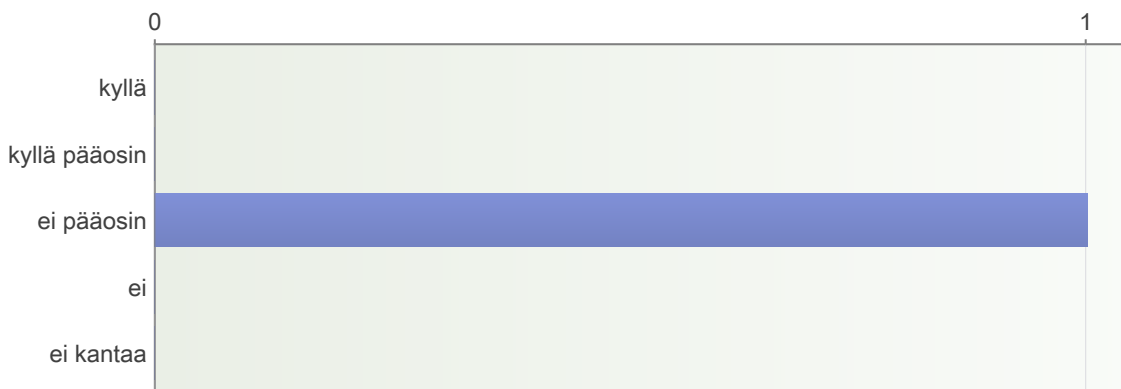
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla on esityksen mukaan omaa päätösvaltaa palvelurakenteen muodostumisen ohjaamisessa ja järjestämisvastuun toteuttamisessa. Palvelujärjestelmän mahdollinen sekavuus ja useat rajapinnat tulevat olemaan suuri haaste. Edellytyksiä on, mutta vastuun toteuttaminen tulee olemaan hyvin vaativaa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

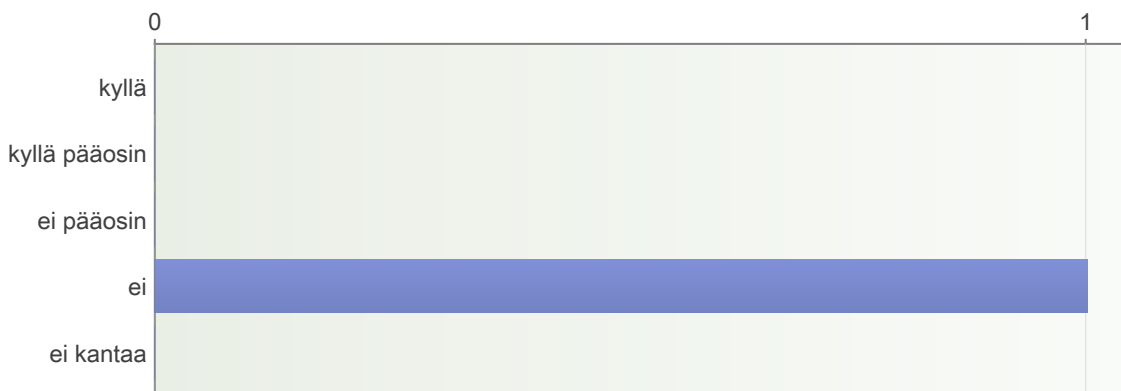
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus luo kannustimen muutokseen. Toimintatapojen muutokseen ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoon tarvitaan kuitenkin riittäviä resursseja niiden toteuttamiseksi. Ensinnä: tärkeää on hyvä johtaminen, joka mahdollistaa muutoksen ja uusien asioiden kehittämisen. Terveydenhuollossa vallitseva hierarkkisuus ja rakenteiden kankeus ovat suuria haasteita.
Toiseksi: työelämä ei saa olla liian tiukkaa ja kilpailullista, jotta innovointi mahdollistuu. Innovaatioiden syntymiseen tarvitaan myös tiivis koulutus- ja työelämäyhteistyö sekä selkeä vastuutaho kehittämisestä. Epäselväksi jää olisiko päävastuu maakunnalla alueellisesti ja kuinka paljon maakunnalla on mahdollisuutta ja resursseja tätä toteuttaa.
Henkilöstön hyvinvointi ja luottamus toimintaorganisaatioon ovat keskeisiä tekijöitä innovaatioiden syntymiselle. Ainakin tällä hetkellä sote-muutos aiheuttaa suurta epävarmuutta ja luultavasti sote-muutos tulee jatkumaan useita vuosia.
Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jo tehty pitkäjänteistä työtä palveluiden kehittämiseksi. Viime vuosien kehitystyötä ei saa hukata, vaan kehitetyt tulokselliset ja vaikuttavat toimintamallit tulee ottaa käyttöön valtakunnallisesti esim. fysioterapeuttien tule-suoravastaanotto.
Haasteena on myös se, kuinka saadaan tehtyä enemmän yhteistyötä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Nykyisin innovointia ja kehittämistyötä tehdään Suomenkin sisällä hajanaisesti, jopa samoja asioita erillään tietämättä muiden hankkeista ja projekteista. Valtakunnallisesti tulee saada kokonaisyhtöy käyttöön.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

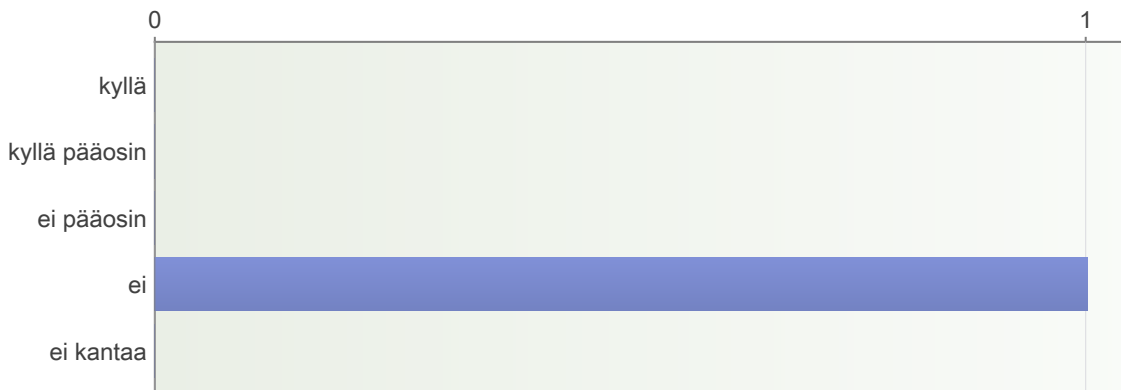
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jää miten tarkalleen kustannusten kasvun hillintä saavutetaan. Muutoksesta aiheutuu myös huomattavia uusia kuluja, varsinkin alkuvaiheessa olevat erilaiset perustamiskustannukset. Sote-palveluista huomattava osa tulee henkilöstömenoista, joten tuleeko säästöt kohdistumaan henkilöstöön. Tälläkin hetkellä sote-henkilöstön palkkaus on huono verrattuna tehtävien vaativuuteen. Palkkakehitys on olematon tarkasteltuna koko uraa. Toisaalta palvelutarpeen kasvu on vääjäämätöntä väestön ikääntyessä. Miten nämä eri yhtälön osat saadaan sopimaan yhteen kustannusten hidastamiseksi. Jos palvelujärjestelmä ei syystä tai toisesta toimi kunnolla, niin tuloksena on kustannusten nousu säästöjen sijaan. ”Sote-uudistus säästötavoitteineen on laajuudeltaan ja aikataulultaan kunnianhimoinen, koska se tarkoittaa yli 10 prosentin säästöä sote-palvelujen tuottamiseen käytettävistä menoista nykytasoon verrattuna. Säästötavoitteen eri osa-alueille tulisi asettaa osa- ja välitavoitteet, jotka ottavat huomioon myös siirtymävaiheen kustannukset. Tämän lisäksi tulisi laatia suunnitelma tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi.” (VTV lausunto, 23.5.2017.)

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

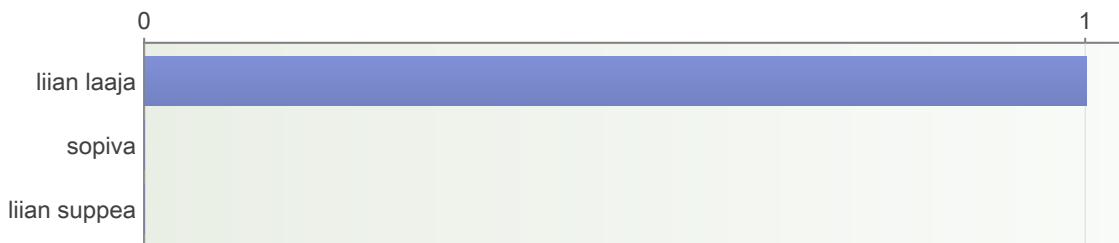
20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujärjestelmä saattaa muodostua sekavaksi ja vaikeaselkoiseksi asiakkaan kannalta, joka vaarantaa yhdenvertaisen saatavuuden. Asiakkaan kyky valita (esim. kognition taso) ja saatavilla oleva valintaa tarkoituksenmukaisesti tukeva tieto ovat keskeisiä tarpeen mukaisen palvelun valinnassa. Maakunnittain saattaa olla erilaiset palveluvalikoimat sote-keskuksissa tai niiden saavutettavuus saattaa erota huomattavasti riippuen esim. etäisyyksistä tai palveluntarjoajien määrästä tai laadusta. Vasta käytäntö näyttää mitä tapahtuu. Sote-keskukset voivat hankkia alihankintana palveluja yksityisiltä yrittäjiltä, joilla on tarvittavaa erityisosaamista. Eri sote-keskusten palveluiden tasalaatuisuus saattaa vaihdella. Jos esim. fysioterapiapalveluista korvattava summa on sama riippumatta palvelun tuottajan osaamisesta, se ei motivoi tai anna edes mahdollisuutta osaamisen kehittämiseen tai toimimaan sote-keskuksen alihankkijana.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän kysymykseen on vaikea vastata, koska lakiluonnoksen perusteella palveluvalikoiman tarkka sisältö ja laajuus jäävät vielä osittain epäselväksi ja hyvinkin tulkinnanvaraiseksi, joten vaikea arvioida sen tarkoituksenmukaisuutta kokonaisuutena. Erikoissairaanhoidon osalta tulee harkita todella tarkoin, mitä kaikkea tuodaan valinnanvapauden piiriin suoran valinnan palveluihin. Liian laaja valikoima ei olisi tarkoituksenmukainen. Erittäin hyvänä pidämme sitä, että fysioterapeutin suoravastaanotto on mainittu yksityiskohtaisissa perusteluissa, sillä siitä on vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuusnäyttöä tule-ongelmissa, joka saa aikaan terveydenhuollon säästöjä ja myös asiakkaiden kokemukset palveluista ovat olleet erittäin positiivisia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

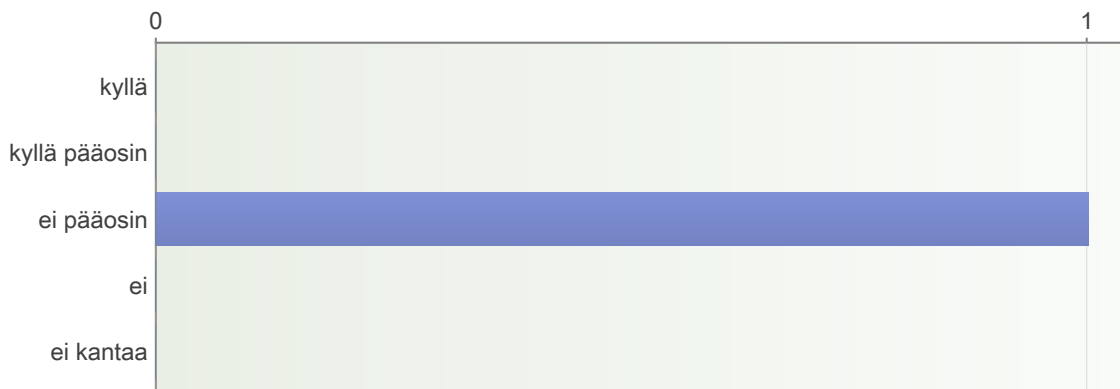
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei kantaa

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

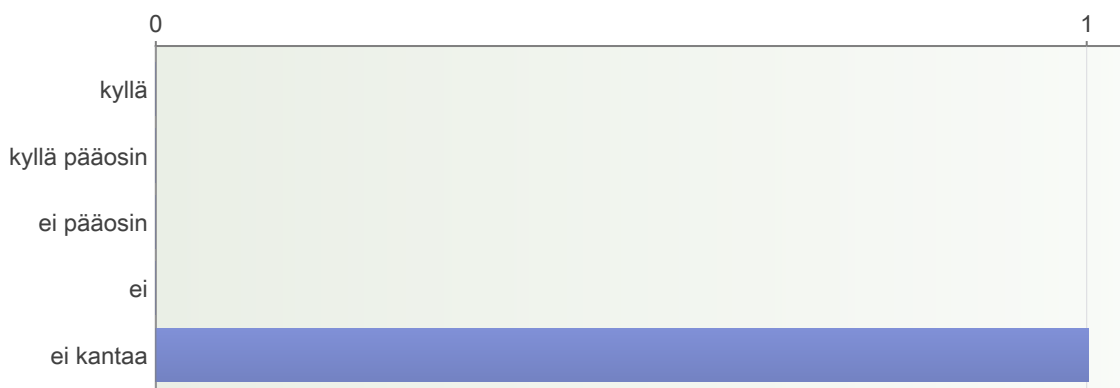
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Perusteet ovat epäselvät, tarkennuksia kaivataan mm. terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio ja vastaanottopalvelujen osalta eli mitä ne sisältävät. Perusteina voidaan käyttää väestötason tarpeita, kuten tässä on tehtykin, mutta tarkemmalla tasolla.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

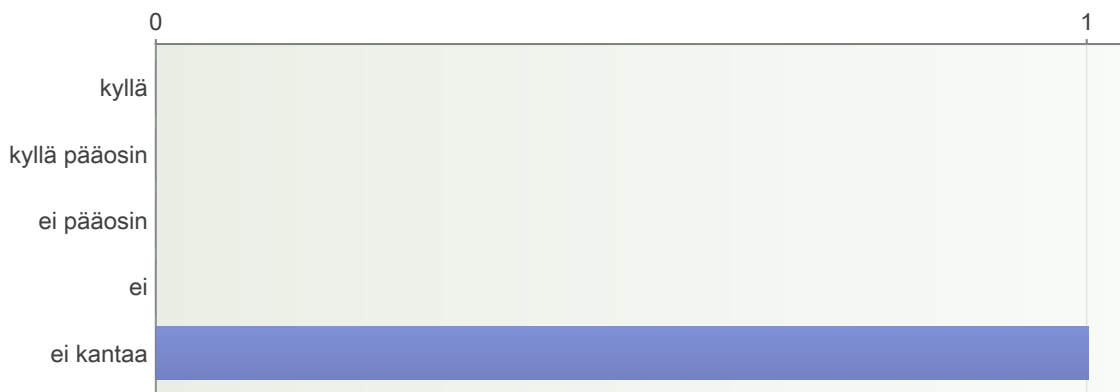

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

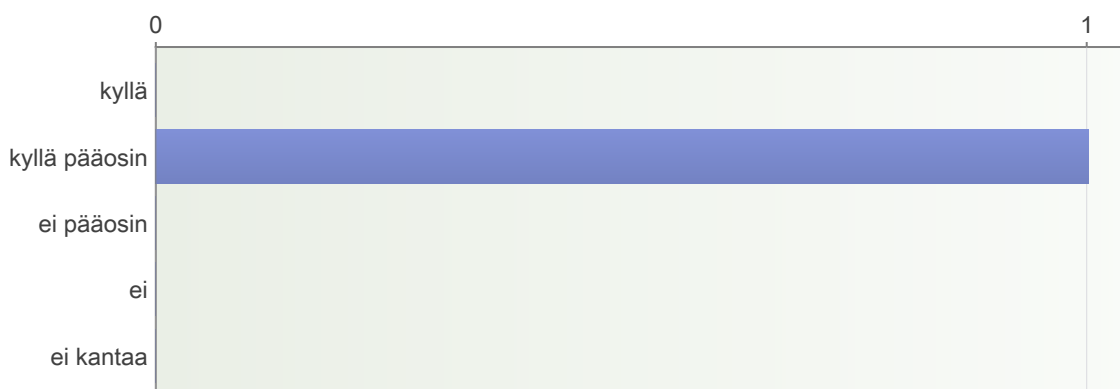

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

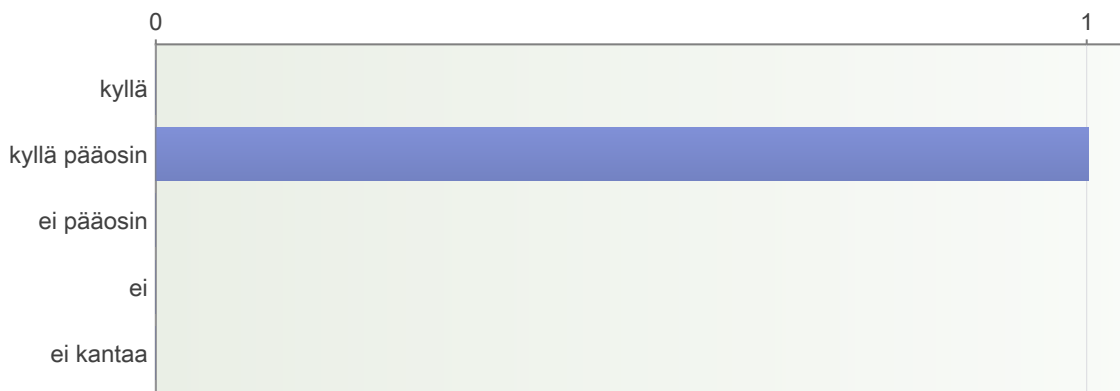
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valintamahdollisuudet ovat selkeämmät kuin sote-keskusten kohdalla.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarkoituksenmukaisuus riippuu siitä, minkälainen palveluyksikköverkosto ko. maakunnan alueella on. Keskeistä on se, missä suhteessa palveluja on keskitetty tai hajautettu eli mikä on palvelujen paikallinen saatavuus.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

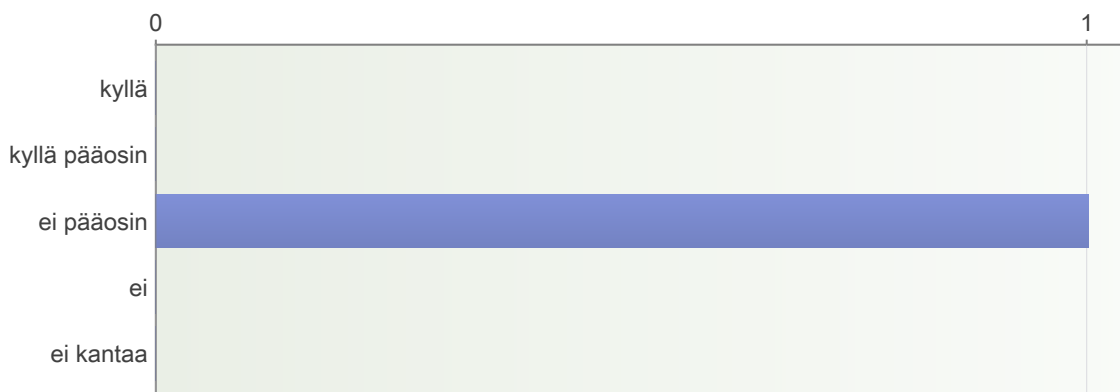
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sisältö ja laajuus jäivät epäselväksi, joten tarkoituksenmukaisuutta on vaikea arvioida.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

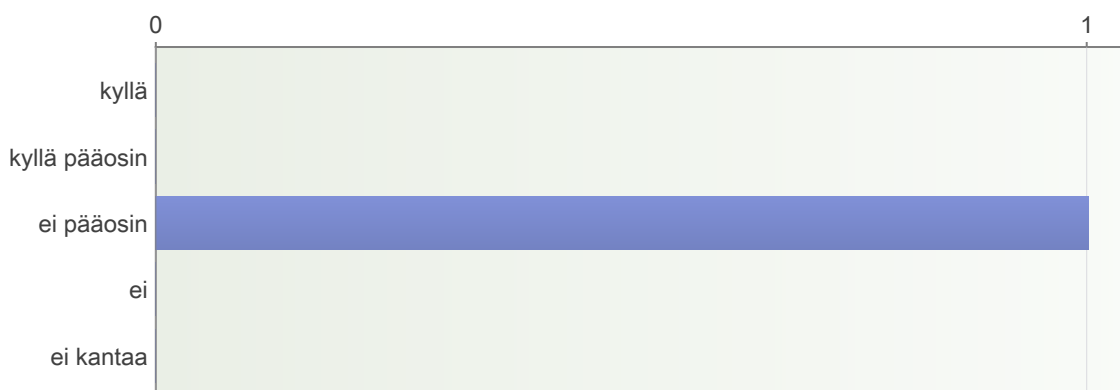
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen riittävyys riippuu palvelutarpeen määrästä ja siihen vastaamisesta. Epäselvää on se, mikä on riittävä määrä palveluja. Kustannustehokkuuteen voidaan päästä eri keinoin, mutta tässä ei suoraan selviä mitä keinoa käytetään. Mahdollisesti palvelujen ulkoistamista, jolloin tuotantokustannuksia siirtyy palveluntuottajille. Terveystieteiden tutkimuksessa kustannustehokkuuden rinnalla tai sijaan pitäisi puhua kustannusvaikuttavuudesta. Kustannuksia tulee tarkastella kokonaisuutena pitkällä aikavälillä eikä lyhyen aikavälin panostuksena.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

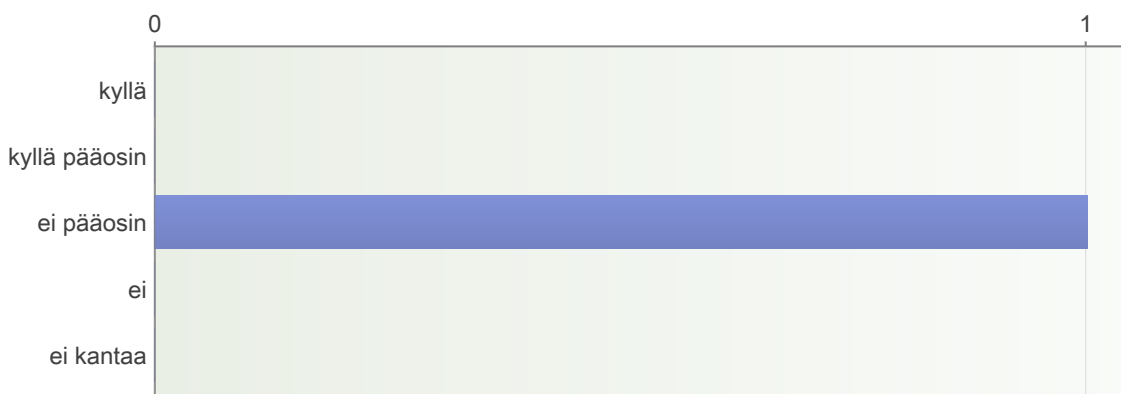
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ko. pykälästä ei nouse kovinkaan vahvasti erikoissairaanhoidon ja valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulma, vaan asiakassetelipalveluiden määrittäminen.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

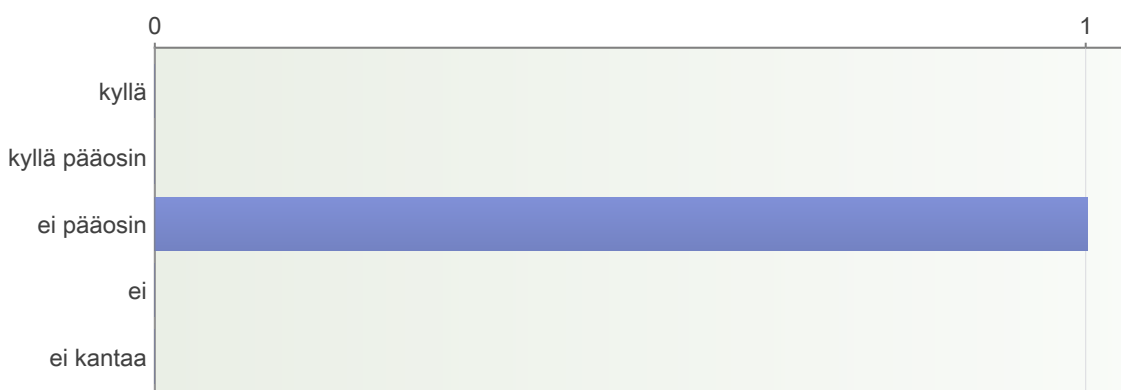
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus ovat keskeisiä tekijöitä. Epäselvää miten käytännössä toteutettaisiin, tätä tulisi vielä tarkentaa.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

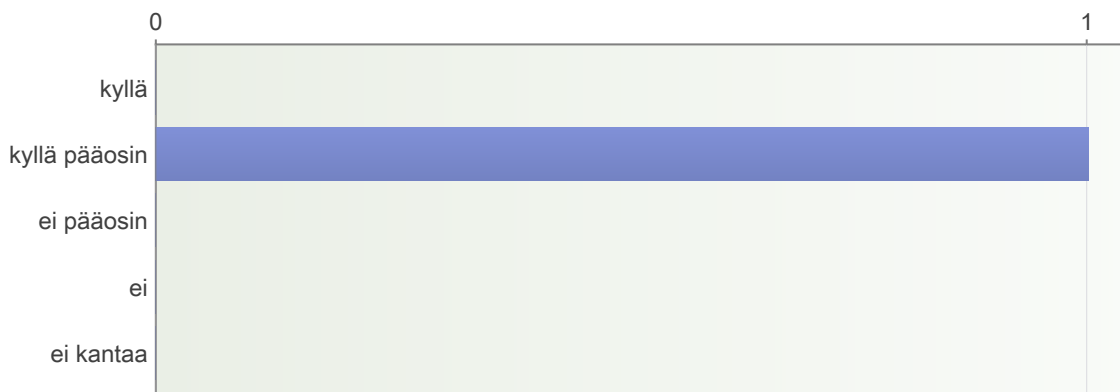
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan osalta haasteeksi nousee monien palveluntuottajien seuranta ja valvonta omalta osaltaan sekä hallinnolliset toiminnot.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

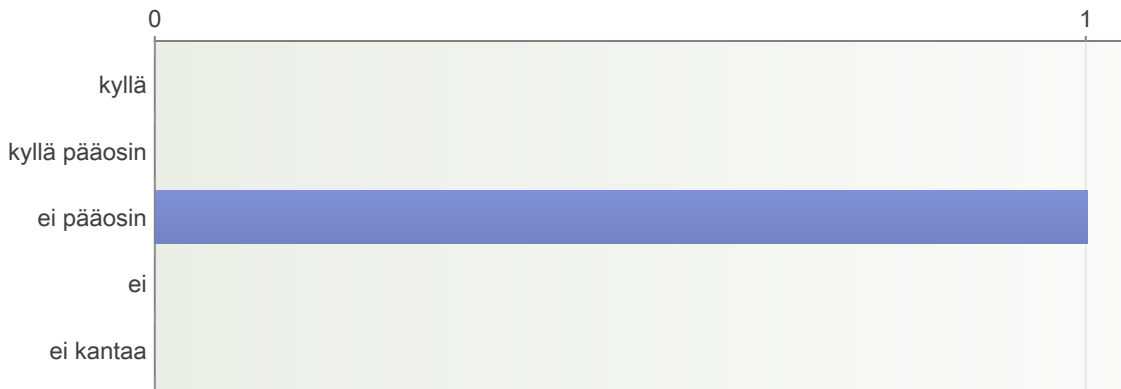
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarpeen arviointi, asiakassuunnitelman teko ja palveluohjaus ovat keskeisiä tekijöitä. Asiakas pääsee itse valitsemaan palvelujen tuottajan ja hänellä tulee olla käytännössä myös joustava mahdollisuus halutessaan vaihtaa palveluntuottajaa, mikäli ei ole tyytyväinen toteutukseen. Tämä olisi huomioitava palveluntuottajasopimuksia tehdessä. Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto edellyttää vielä kuitenkin toimintatavan tarkempaa täsmentämistä.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

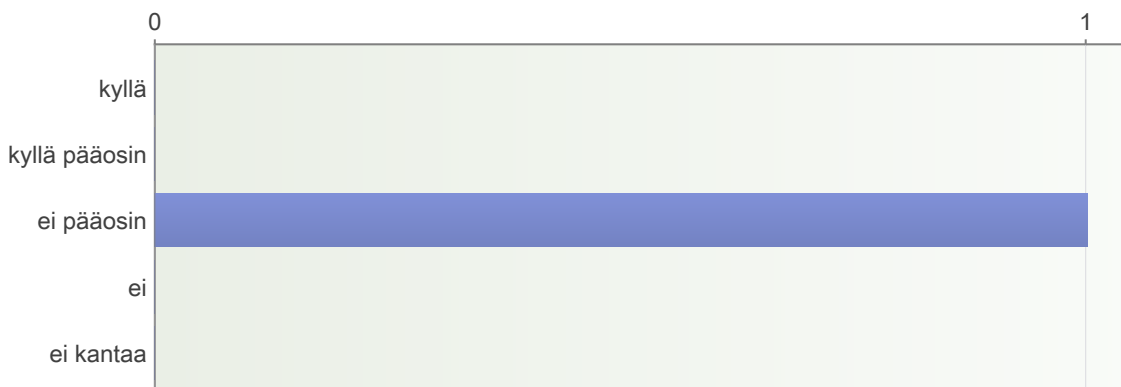
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa määritetään hyvinkin tarkasti vastuut ja velvollisuudet kullekin taholle, mutta asiakkaan kannalta järjestelmä saattaa näyttää monimutkaiselta ja vaikeaselkoiselta, jolloin neuvonnan ja ohjauksen merkitys entisestään korostuu. Eri toimijoiden välisten rajapintojen toimivuus on kriittistä asiakkaan kannalta. Neuvonta-, ohjaus- ja palvelutarpeen arvioinnin järjestelmän luominen ja kehittäminen ovat keskeisiä tekijöitä. Saumaton palveluketju tulee turvata monituottajamallissa.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

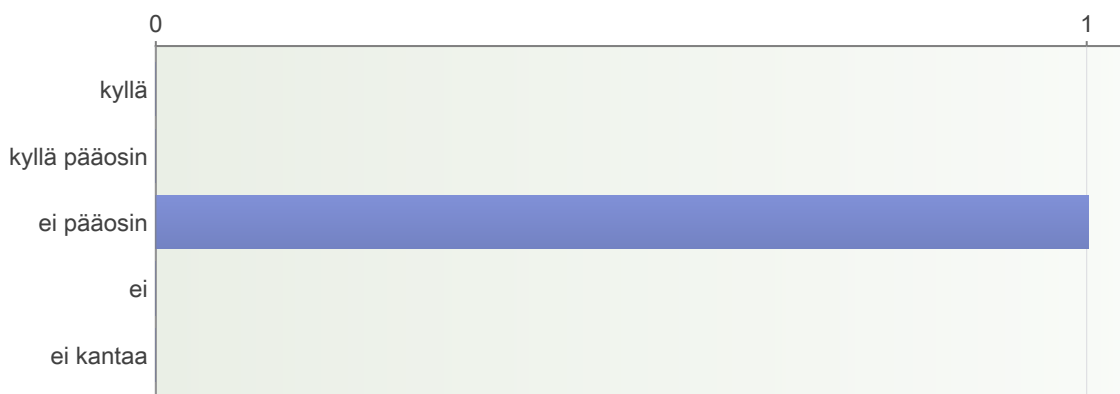
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellista kantokykyä ei voida pitää ainoana palveluiden jatkuvuuden arviointimittarina. Palveluntuottajilla on erittäin suuri ero taloudellisessa vakavaraisuudessa verratessa yksintoimivia toiminimiyrittäjiä suurempiin yhtiöihin. Tuottavuus pienellä yksinyrittäjällä voi olla suurempi kuin suurella yrityksellä, vaikka vakavaraisuus ei ole osoitettavissa euromääräisellä summalla.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

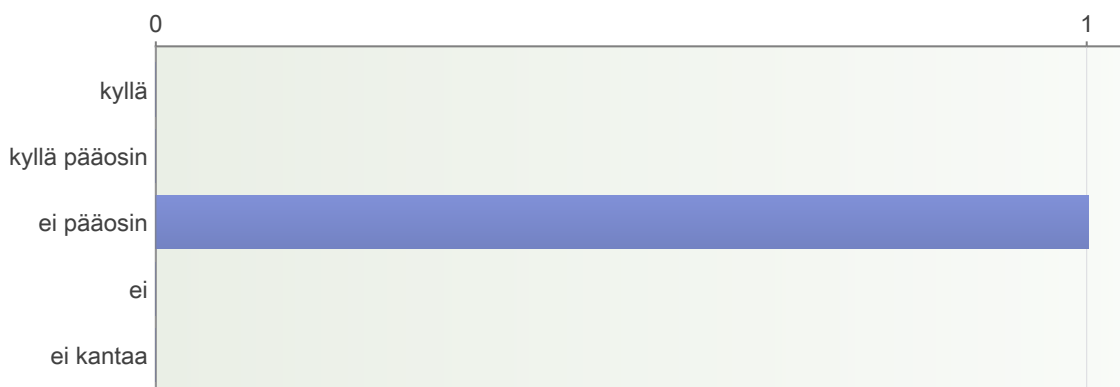
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla tulee olemaan haasteellista hoitaa kaikkea hallinnollista byrokratiaa monituottajamallissa järjestäjävastuussa olevan tahona. Palvelujärjestelmä saattaa muodostua hyvinkin pirstaleiseksi.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

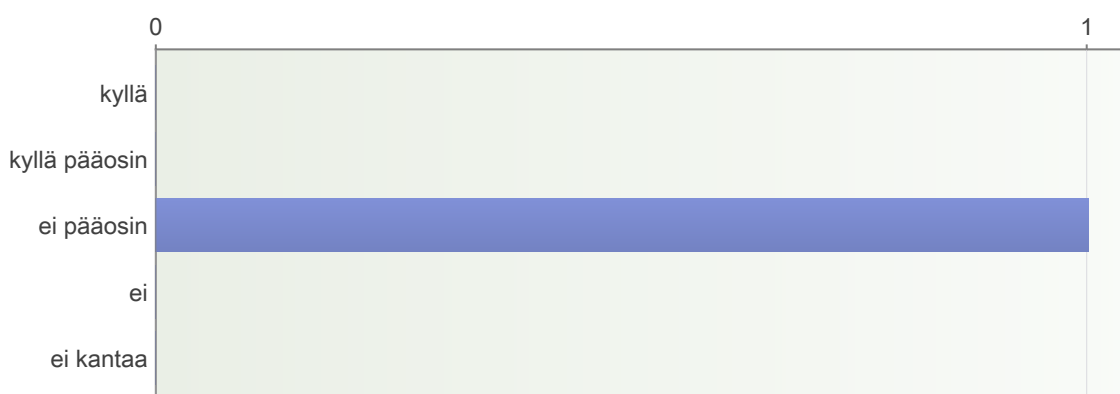
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sopimusten tekoon tarvitaan uutta asiantuntemusta kaikilta tahoilta. Erityisesti tarvitaan osaamista juridiikkaan. Hallinnolliset kulut tulevat nousemaan kaikilla osapuolilla.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hallinnollinen työ ja siihen liittyvä uusi osaamistarve sekä kustannusvaikutukset tulevat lisääntymään joka taholla. Tämä tulee rasittamaan erityisesti pieniä palveluntuottajia ja haastamaan niiden kokonaisresurssien riittävyyden.

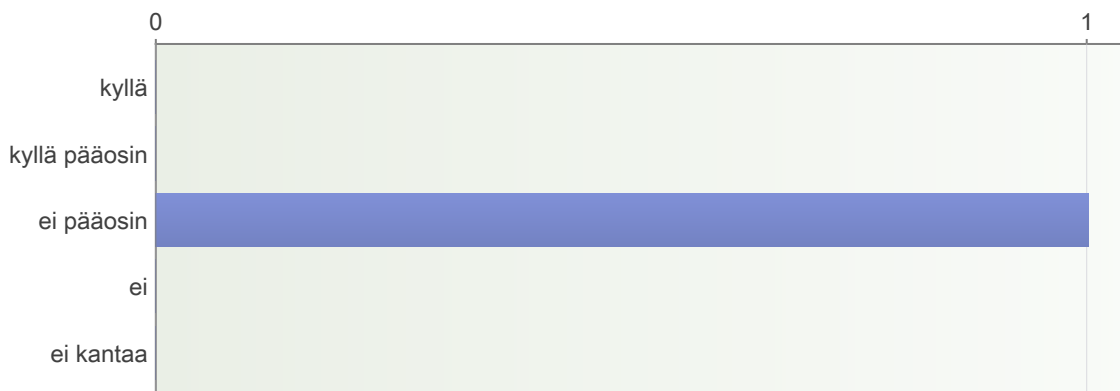
Palveluntuottajan vastuihin liittyen määritetään (60 §), että palveluntuottaja vastaisi palveluunsa liittyneiden hoitokomplikaatioiden ja vastaavien korjaamisen kustannuksista. Potilasvahinkolain lisäksi vastuukysymystä on tarkasteltava myös asiakassuunnitelman vastuutahon kautta, mikäli se sisällyttää toimenpiteiden ohjaamista palveluntuottajan toimeenpanoksi. Myös kolmannen osapuolen aiheuttama vahinko on selvitettävä, koska kuntoutuksessa voi mukana olla esimerkiksi avustaja tai eläin.

Todella tärkeä osa kilpailuneutraliteetin valvontaa on 62 §:ssä oleva säännös Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivallasta: Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei toimisi pelkästään markkinaehtoisen hinnoittelun valvojana vaan myös kaikkien muidenkin kilpailuneutraliteettia vaarantavien ehtojen ja menettelyiden valvojana.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

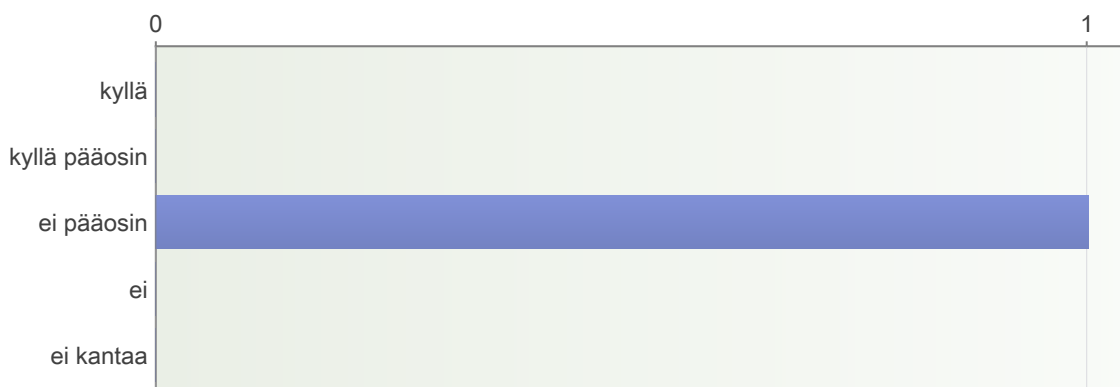
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusjärjestelmä tulee olemaan ainakin aluksi "keinotekoinen" ja monimutkainen kokonaisuudessaan. Ihmisten palvelutarpeen ja niistä aiheutuvien kustannusten arvioiminen on hankalaa, kuten muuallakin maailmassa on todettu.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetoinnin maksuperusteissa ei ole riittävän selkeästi porrastettu eroja osaamisen eri tasoihin. Hintakorit tai muu vastaava porrasteinen hintajärjestelmä edistää palvelujen laatua ja yrittäjän osaamisen kehittymistä.

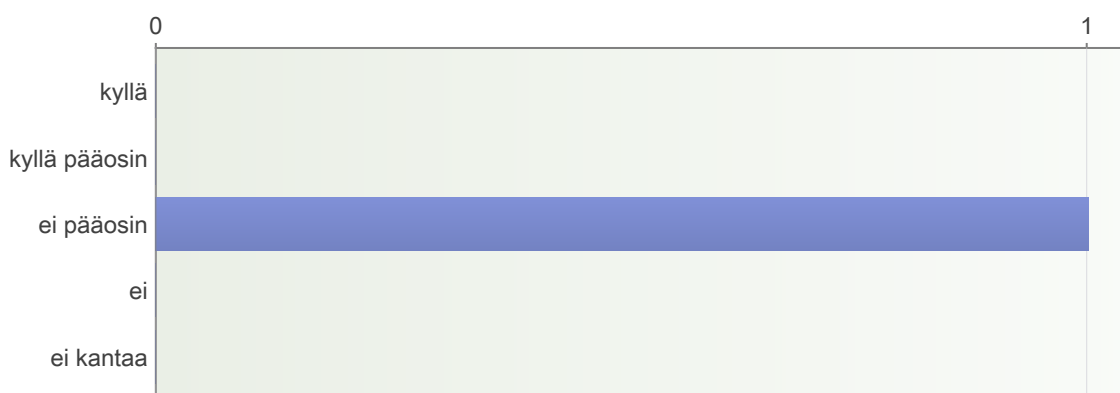
§71 Pykälän 2 momentin mukaan maakunnan liikelaitos korvaisi asiakassetelipalveluntuottajalle liikelaitoksen ennalta määräämään arvoon asti kustannukset palveluista, joita asiakas saisi liikelaitoksen myöntämällä asiakassetelillä. Asiakassetelin olisi oltava samasta palvelusta eri tuottajille samansuuruinen. Tämä vääristää tuotettavan palvelun laadun ylläpitämistä ja kilpailua. Samansuuruinen hinta ei ohjaa palveluntuottajia kilpailuun laadusta, vaan heikentää sitä. Uraansa aloittava ammattilainen verrattuna alalla pitkään toimineeseen koulutettuun ja kokeneeseen osaajaan ei tuota laadultaan samanvertaista palvelua. Tämän vuoksi korvauksissa on nähtävä osaamiseen panostus laatukriteereillä. Korvauksen perusteena tulee olla eri kategorioiden sisällössä palveluntuottajan osaamisen kehittyminen mm. koulutukset, kokemus, asiantuntijuuden hyödyntäminen ja asiakkaan tyytyväisyysmittarit ja muu panostus laadun edistämiseen (tilat, välineet, teknologia yms.). Hintakorit eri laatukriteereillä edistävät palveluntuottajaa kehittämään omaa ja yrityksen osaamista ja palvelusisältöä, mikä takaa paremman palvelujen laadun. Tämän lisäksi kannustinperusteiset lisät tulisi huomioida esityksen mukaisesti.

72 §:ssä määritetään korvaukset annettaessa palveluja henkilökohtaisella budjetilla. Kustannusperusteissa tulee huomioida selkeästi kotiin tai arkiympäristöön tuotetut palvelut. Kotikäynteinä toteutettu palvelu on tuottajalle ajankäytöllisesti eri asia kuin vastaanotolla tapahtuva palvelu. Tämä ajankäyttö ja matkustaminen tulee huomioida henkilökohtaisessa budjetissa tai siitä tulee säätää erillinen korvaus.

Tärkeä seikka erityisesti maakuntien raja-alueilla toimivien palveluntuottajien osalta on 73 §:n sisältö: Suoran valinnan palveluntuottaja voi toimia myös useiden maakuntien alueella ja siten tuottajalla voi olla sopimuksia useiden maakuntien kanssa. Kunkin asiakkaan suoran valinnan palvelujen korvauksien osalta noudatettaisiin voimassa olevaa maakunnan ja tuottajan välistä sopimusta.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

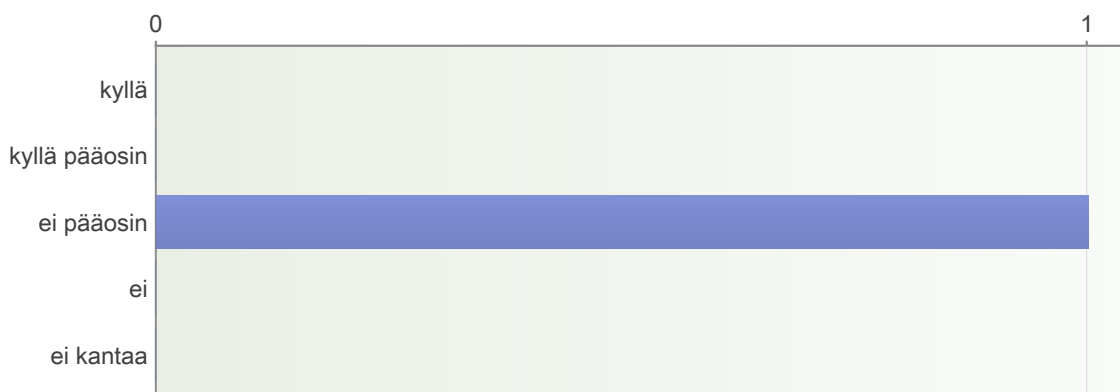
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän saakka julkisen ja yksityisen sektorin toimintaperiaatteet ja -edellytykset ovat eronneet toisistaan huomattavasti monilta osin. Julkinen terveydenhuolto on perustunut hyvinvointiyhteiskunnan verovaroin ja tulonsiirtoin toteutettavaan toimintaan. Yksityinen sektori on toiminut enemmän tai vähemmän markkinatalouden toimintaperiaatteiden mukaisesti riippuen toimijasta. Molemmista löytyy hyvää ja huonoa sekä toisistaan opittavaa. Säännökset eivät turvaa yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä kummallekaan.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäsäännökset koskevat käyttöönottoaikataulua, joka ei yksistään takaa palvelujen saatavuutta siirtymävaiheessa. Oleellista tulee olemaan se, mitä tapahtuu käytännössä eli miten saadaan käynnistettyä toimiva palvelujärjestelmä monine toimijoineen. Vastuun ja tiedonsiirron onnistuminen on keskeistä. Eri maakunnilla on erilaiset valmiudet aloittaa asiakassetelin käyttö.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

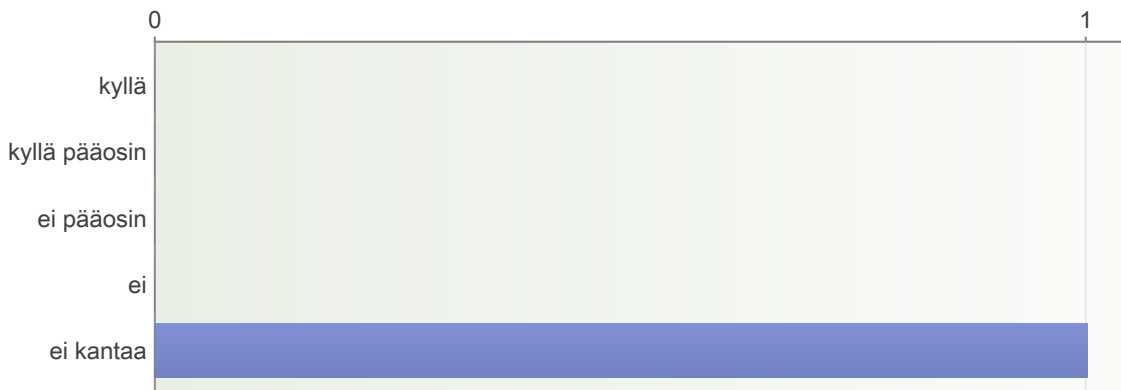
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Siirtymäsäännökset koskevat käyttöönottoaikataulua, joka ei yksistään takaa palvelujen saatavuutta siirtymävaiheessa. Oleellista tulee olemaan se, mitä tapahtuu käytännössä eli miten saadaan käynnistettyä toimiva palvelujärjestelmä monine toimijoineen.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

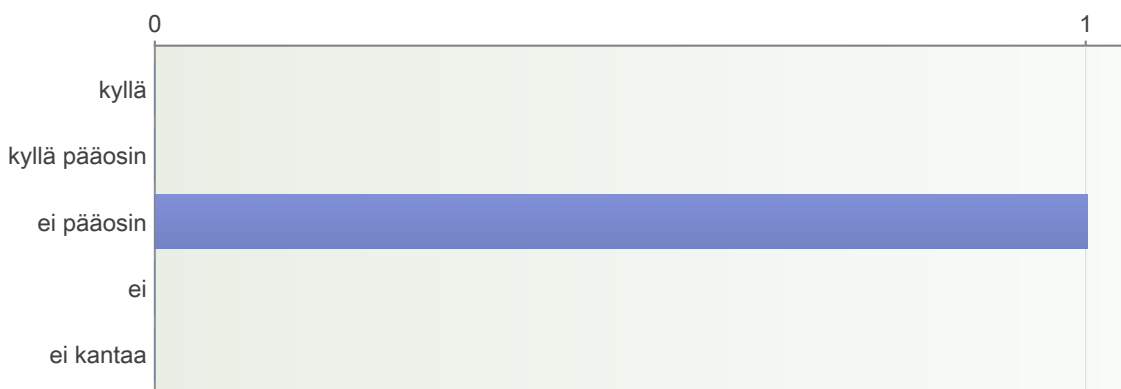

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

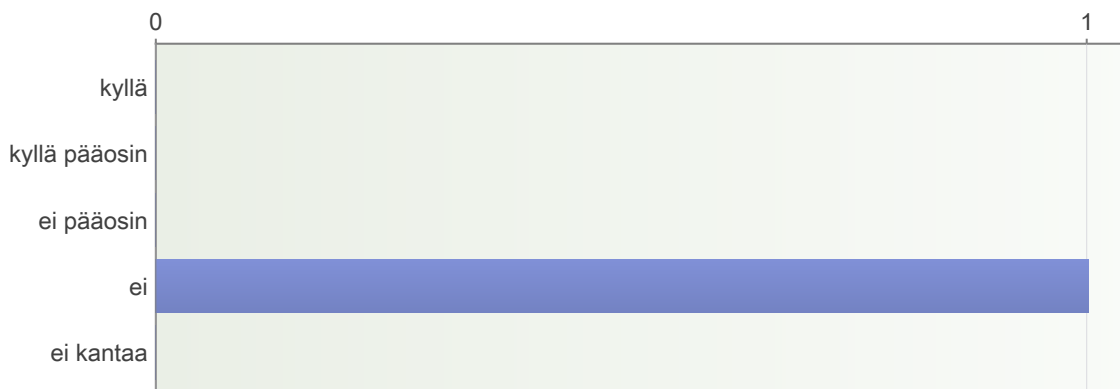
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä jää nähtäväksi käytännössä. Suurilla, yksityisillä toimijoilla on etulyöntiasema erityisesti liiketoimintaan liittyvissä asioissa, johon vaikuttaa paljon yksityisen toimijan koko ja kokemus markkinaehtoisesta toiminnasta. Palvelujärjestelmän alkuvaiheen muotoutuminen tulee olemaan ratkaisevaa aikaa.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

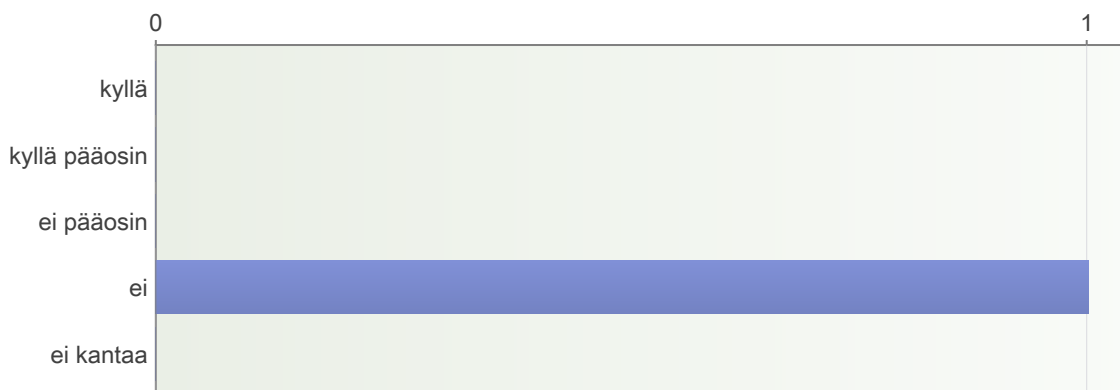
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden toimintaedellytyksiin on kiinnitetty nyt enemmän huomiota, mutta mm. palveluntuottajien saamien korvausten suuruus toimintaan vaadittavien resurssien riittävyys tulevat olemaan kriittisiä tekijöitä. Lopputuloksena voi olla, että pienten toimijoiden ainoaksi mahdollisuudeksi jää alihankkijana toimiminen, joka ei välttämättä ole käytännössä todellista yrittäjyyttä. Moni fysioterapiayrittäjä on mikroyrittäjä, joten olemme tästä erittäin huolestuneita.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudessa järjestelmässä on niin paljon eri tekijöitä, että niiden yhteisvaikutusta on lähes mahdoton arvioida. Vaikutusarviossa nousee useassa kohdassa esille, ettei vaikutuksia pysty kunnolla arvioimaan. Erityisen huolestuttavaa on arvio siitä, millaiset edellytykset valinnanvapauslain toteuttamiselle on eri maakunnissa. Vain viidessä maakunnassa kahdeksastatoista on hyvät edellytykset monipuolisen tuottajaverkon muotoutumiseen ja valinnanvapauden toteuttamiseen ja niiden alueella voi olla toiminnallisia alueita, joissa edellytykset ovat korkeintaan kohtuulliset. Tämän perusteella esitetty malli tulisi hylätä.

Henkilöstövaikutusten osalta tarkastelussa mainittiin pääasiassa sairaanhoitajat, sosiaali-alan hoitajat ja lääkärit. Vaikutusarviossa pitäisi arvioida myös muiden siirtyvään henkilöstöön kuuluvat ammattialat mm. terapiahenkilöstö. Muutos vaikuttaa eri ammattialoihin hyvinkin eri tavoin riippuen mm. kyseisten ammattilaisten sijoittumiseen tulevassa palvelurakenteessa ja ammattilaisten määrästä työmarkkinoilla. Huolestuttavaa tasa-arvon kannalta on henkilöstövaikutusten mahdollinen epäsuotuisa kohdistuminen etupäässä naisiin, jolla tulee olemaan kerrannaisvaikutuksia myös laajemmin mm. perheisiin.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Fysioterapeuttien sijoittuminen sote-palvelujärjestelmässä näyttää tällä hetkellä epäselvältä. Selvää on se, että ammattikuntamme osaamista tarvitaan ja se on tunnistettu ja tunnustettu tässä lakiluonnoksessa. Epäselvää on mihin osiin palvelujärjestelmää ja miten fysioterapeutit sijoittuvat. Avoimia kysymyksiä on paljon: ovatko fysioterapeutit työntekijöitä ja kenen palveluksessa vai ovatko he itsenäisiä yrittäjiä vai alihankkijoita. Organisaatiollamme riittää töitä jäsenten puolesta.

Tällä hetkellä meillä on valtakunnalliset väylät vaikuttaa ja tehdä yhteistyötä esim. Kelan kanssa. Vaikutusmahdollisuudet muuttuvat maakuntien tullessa, varsinkin jos maakuntien toimintaa ohjaa liiaksi poliittiset vaikuttimet asiantuntijaohjauksen sijaan.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Suunniteltu muutos on työmarkkinakentän suurin liikkeenluovutus, joka vaikuttaa yli 200 000 työntekijän asemaan erittäin merkittävästi. Lainsäätäjien tulee ottaa vastuu tästä olennaisesta asiasta ja huomioida tämä huomattavasti enemmän jo valmisteluvaiheessa sekä osaltaan turvata henkilöstön asema tarvittavilla toimenpiteillä.

Korostamme, että lainsäädännössä ja päätöksenteossa tulee asettaa etusijalle suomalaisen yhteiskunnan ja kansalaisten etu ja tulevaisuus, eikä ajaa itsepäisesti kunkin tahon poliittisia tavoitteita.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.